

**DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortinget
Kontroll- og konstitusjonskomiteen
0026 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
14/6373 - TJO

Dato
27.11.2014

Spørsmål vedrørende nytt nasjonalt beredskapssenter

Jeg viser til Kontroll- og konstitusjonskomiteens brev av 5.11.2014, med spørsmål knyttet til etablering av nytt nasjonalt beredskapssenter. Jeg viser også til foreløpig svarbrev av 19.11.2014, der jeg meddelte at endelig svar ville bli oversendt i løpet av uke 48. Jeg vil understreke at flere av spørsmålene knytter seg til forhold før min tid som justis- og beredskapsminister. Disse spørsmålene vil jeg så langt mulig besvare basert på informasjon fra embetsverket. Spørsmål om hvordan tidligere statsråd vurderte situasjonen eller troverdigheten i de opplysningene som ble gitt, kan jeg ikke svare på.

Spørsmål 1: Hvilke arealbehov ble lagt til grunn i forbindelse med utvelgelsen av tomten på Alnabru?

Dette spørsmålet gjelder beslutninger tatt før min tid som statsråd. Svaret er basert på tilgjengelig informasjon i departementet.

I 2001 fattet Stortinget beslutning om at det skulle etableres en døgnbasert politihelikoptertjeneste i Oslo-området, jf. Innst. S. nr. 155 (2001- 2002). Politiets helikoptertjeneste ble etablert to år senere. Bevilgningen til formålet ble økt i 2012 for å sikre døgnkontinuerlig tjeneste.

I desember 2010 mottok Politidirektoratet brev fra Oslo politidistrikt med ønske om samlokalisering av politiets helikoptertjeneste og beredskapstroppen. Det ble der skissert et anslått totalt arealbehov på ca 12 500 kvm (ekskl. hundetjenesten). I presentasjon av arealbehovet, fra Oslo Politidistrikt, fra januar 2011, fremkommer det at arealet var oppgitt brutto og at tomtebehovet var 12 mål.

I forbindelse med en utredning av Alnabrutomten og utbyggingsplanene for godsterminalen, avga en arbeidsgruppe nedsatt av Samferdselsdepartementet (med deltagelse fra politiet) en rapport i januar 2012, der det ble lagt til grunn et bygningsmessig arealbehov på 18 600 kvm og et behov for tomteareal på ca 30 mål. Departementet fikk bekreftet fra politiet at arealbehovet var angitt brutto.

21.12.2011 fikk Statsbygg i oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet å kartlegge alternative tomter til nytt beredskapssenter i Oslo. Statsbygg leverte sin rapport til departementet 1.4.2012. Rapporten omtaler fire tomter som det kunne jobbes videre med; Alnabru, Kjelsrud nord, Økern og Ulven. Også i denne rapporten var det det lagt til grunn et bygningsmessig behov anslått til ca. 18 600 kvm *BTA*.

Justis- og beredskapsdepartementet mottok i brev av 10.08.2012 Politidirektoratets vurderinger av alternative tomtevalg. Av brevet fremkom det at Alna var det foretrukne alternativet, og at de tre andre forkastes ut fra «*store usikkerhetsfaktorer knyttet til flyoperative forhold, kraftnettet og forhold på tilgrensende arealer*».

Anslått arealbehov var altså 12 500 kvm *BTA* da man først startet sonderinger rundt muligheten for å bruke tomten på Alnabru i 2010/2011. Arealbehovet hadde økt til 18 600 kvm *BTA* i august 2012, da videre planlegging ble basert på at senteret kunne etableres på tomten på Alna.

Spørsmål 2: Ble det lagt til grunn feil areal for bygningsmassen (brutto vs. netto)?

Som det fremkommer av svaret på spørsmål 1 ble anslått bruttoareal lagt til grunn.

Spørsmål 3: Når ble departementet gjort oppmerksom på eventuelle feil?

Departementet ble i mars 2013 gjort oppmerksom på at Oslo Politidistrikt i utarbeidelsen av romprogrammet hadde lagt til grunn et *netto* arealbehov på 18 600 kvm, tilsvarende et *bruttoareal* på «ca. 30 000 m²»). Det ble videre opplyst at arealet kunne trimmes noe, men at det ikke var sannsynlig å realisere et beredskapssenter med de ønskede funksjonene innenfor en bruttoramme på 18 600 kvm. Våren 2013 var det kontinuerlig dialog mellom Justis- og beredskapsdepartementet, Politidirektoratet og Statsbygg. Det ble utarbeidet flere alternative skisser for nytt beredskapssenter.

Spørsmål 4: Hvilke motstridende opplysninger sikter tidligere statsråd til?

Jeg kan ikke svare på hvordan tidligere statsråd Grete Faremo oppfattet den informasjonen som ble gitt, ei heller spekulere i hva som kan ha vært oppfattet som motstridende.

Spørsmål 5: Komiteen vil be justis- og beredskapsministeren redegjøre for hvilke hensyn som bør veie tyngst når man skal få på plass et beredskapssenter.

Det avgjørende hensynet må være at et nasjonalt beredskapssenter ivaretar de oppgavene og skaper den synergien et slikt senter er ment å skape. Det vil bidra til å forbedre vår nasjonale evne til å håndtere ekstraordinære hendelser og kriser, og mer ordinære hendelser hvor nasjonale beredskapsressurser er aktuelle innsatsfaktorer.

Det er et behov for å kunne øve mer og bedre. De nasjonale beredskapsressursene må trene mer sammen, også med politidistriktenes UEH-lag. Det senteret vi skal etablere bør derfor legge til rette for mer samtrening mellom ulike innsatselementer. Det er viktig at treningen organiseres slik at ikke mye tid går til transport mellom tjenestested og treningssted.

Jeg mener også at den løsningen vi nå legger til grunn, må være så fleksibelt at et beredskapssenter kan tilpasses fremtidige behov, som innebærer at det må være mulig å bygge ut de enkelte komponentene ytterligere.

Jeg er også svært opptatt av rask fremdrift i den videre behandlingen av saken. Samtidig må vi sørge for å få et beredskapssenter med tilfredsstillende kvalitet. Det senteret vi nå etablerer, skal vi etter all sannsynlighet bruke i mange tiår fremover.

Spørsmål 6: Har hensynet til lokalisering forsinket prosessen med å etablere et nytt beredskapssenter?

Dette er en sak som er pågått over mange år og diskusjonen om innhold, omfang og lokalisering kan naturligvis ha hatt betydning for fremdrift tidligere, men jeg vil begrense mitt svar til min tid som statsråd. Jeg vil imidlertid understreke at da jeg overtok som justis- og beredskapsminister var det var det ikke avklart om det var mulig å innpasse et beredskapssenter på mer enn 30 000 kvm BTA på den valgte tomten på Alna.

For meg har det vært viktig å sikre oss mot forsinkelse. Derfor har regjeringen gjennomført arbeidet med skisseprosjektering på Alna, parallelt med utarbeidelse av en konseptvalgutredning, som har hatt en bredere tilnærming, og som inkluderer vurdering av alternative tomter og konsept. Disse prosessene, skisseprosjektering på Alna og konseptvalgutredning, er gjennomført parallelt nettopp for å hindre at prosessen blir forsinket.

Skisseprosjektet, som nå er i ferd med å avsluttes, vil gi oss svar på hvordan et beredskapssenter kan innpasses på Alna-tomten. Samtidig får vi en vurdering av alternative løsninger gjennom en ordinær konseptvalgutredning (KVU). Det er i KVUen Grønmo-alternativet er kommet opp, jf. også omtale av nytt beredskapssenter på s. 85-86 i Prop 1 S (2014-2015) Justis- og beredskapsdepartementet.

Videre prosess er ekstern kvalitetssikring (KS1) av konseptvalgutredningen. Justis- og beredskapsdepartementet tar sikte på å foreta avrop på Finansdepartementets rammeavtale for ekstern kvalitetssikring i løpet av desember 2014. KS1-rapporten forventes å foreligge våren 2015. Det vil da tas en endelig beslutning om videre prosess og fremdrift. Det vises her til at Regjeringen har foreslått en bevilgning på 30 mill. kroner til planlegging og prosjektering i 2015.

Jeg vil samtidig ikke utelukke at fremdriften samlet sett kunne vært raskere dersom det ikke var usikkerhet knyttet til om tomten på Alna var stort nok til å romme et beredskapssenter på nesten det dobbelte av det anslaget som var lagt til grunn da lokalisering ble utredet og valgt av den forrige regjeringen.

Jeg vil videre vise til følgende merknad fra Justiskomiteen i Innst. 6 S (2013-2014), jf. Prop. 1 S (2013-2014) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2013-2014):

«Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, mener at et nytt beredskapssenter for spesialfunksjonene i Oslo politidistrikt må etableres så raskt som mulig. Flertallet viser til omtalen av prosjektet i Prop. 1 S Tillegg 1 (2013-2014), hvor det fremkommer at Oslo politidistrikt har foreslått utvidelser av senteret, sammenlignet med det som lå til grunn da Statsbygg vurderte ulike lokaliseringalternativer. Som følge av dette vil regjeringen nå, parallelt med videre prosjektering og kvalitetssikring av muligheten for å bygge på Alna, også vurdere andre mulige plasseringer av senteret. Flertallet mener regjeringen her har valgt riktig fremgangsmåte, som best mulig sikrer fremdrift i prosjektet og ivaretar at beredskapssenteret gir den forutsatte forbedringen av beredskapen i politiet.»

Spørsmål 7: Hvordan vil justis- og beredskapsministeren følge opp de anbefalinger 22. juli-kommisjonen ga i sin rapport for å styrke beredskapen hva gjelder politiets mulighet til raskt å kunne respondere ved en eventuell terrorhandling?

Jeg tar til orientering at komiteen mener dette spørsmålet kan bidra til å opplyse saken om «Nytt beredskapssenter på Alna» for komiteen i kontrollperspektiv, men jeg vil understreke at spørsmålet favner svært bredt og går langt ut over etableringen av nytt beredskapssenter. Svaret vil i så henseende være så utfyllende som mulig, men det er gjennomført og vil bli gjennomført en rekke større og mindre tiltak for å styrke beredskapen og politiets responsevne. Dette er et arbeid som følges nøye opp i styringen av underliggende etater og i den oppfølgingen departementet selv gjør for å styrke den samlede beredskapsevnen.

Jeg tillater meg å liste opp en del av de tiltakene som er viktige.

Tiltak i politiet

- I 2014 har Beredskapstroppen blitt styrket. Dette øker Beredskapstroppens evne til å håndtere flere alvorlige situasjoner samtidig.
- Livvakttjenesten ved Politiets sikkerhetstjeneste er også styrket og utvidet i 2014.
- Flere polititjenestepersoner er utdannet til IP3 (innsatspersonell) for å inngå i UEH-lag (utrykningsenheter). Antall på IP3 nivå vil øke fra 650 i 2013 til 1 200 i 2015. Dette vil styrke den lokale beredskapen vesentlig.
- Timetallet for øving av IP4-mannskaper er økt fra 40 timer til 48 timer pr år.
- Alle politidistrikter har i 2014 fått tilgang til pansrede kjøretøy
- Det er innført sentralt krav til fremskutt lagring av tjenestevåpen i polititjenestebiler som styres av eller rapporterer til politidistriktets operasjonssentral for å sikre rask adgang til våpen i bevæpningssituasjoner.
- En ny Våpeninstruks for politiet har vært på høring og skal følges opp våren 2015.
- Politiets nye alarm og varslingssystem (PAV) er etablert og i bruk.
- Det er innført nytt opplegg for masseinnkallelse av mannskaper i politiet.
- Innsatspersonell 3 (IP3) skal trene med redningshelikoptrene, slik at redningshelikoptrene skal kunne nyttes for transport av polititjenestepersonell.
- Responstid er en viktig og i mange tilfeller kritisk faktor for politiets beredskap, særlig når det er fare for liv og helse. Med virkning fra 2015 vil det bli fastsatt krav om responstid for politidistriktene.
- Det er innført krav til minstebemanning på politiets operasjonssentraler

- Politidirektoratet og Politihøgskolen har løpende opplæring for stabspersonell ved politidistriktene. Kapasiteten ved Politihøgskolen er økt og det er opprettet arbeidsgruppe ved Politihøgskolen for oppfølging og utvikling av fremtidig kompetanse og opplæring for stabs- og ledertrening.
- Det er under utvikling et nytt situasjonssenter i Politidirektoratet som vil bli tatt i bruk i 2015.
- Det er i 2014 tilsatt flere sivile som skal erstatte politiutdannede på områder der det er mulig.
- Regjeringen arbeider for å øke grunnbemanningen av politiutdannede til 2 pr 1000 innbyggere i 2020.

Samvirke politi-forsvar

- Det er i 2014 vedtatt en ny samarbeidsavtale mellom Politidirektoratet og Forsvarets operative hovedkvarter om bruk av Forsvarets kompetanse, materiell og treningsfasiliteter og samtrenting.
- Fra 1.1.2015 reduseres responstiden for transporthelikoptrene på Rygge og Bardufoss fra to til en time. Dette vil sikre raskere transportkapasitet til politiet i tidskritiske situasjoner.
- Det er utarbeidet ny mal for å be om bistand fra Forsvaret etter bistanndsinstruksen.
- Det er etablert felles arbeidsgruppe mellom Politidirektoratet og Forsvaret operative hovedkvarter for å utvikle samarbeidet mellom politi og Forsvar. Samarbeid Politi – Forsvar har også vært tema på politisjefmøter og møter for FOE-lederne.

Planverk og samvirke mellom nødetatene

- Det er i gang et arbeid med å utarbeide et overordnet nasjonalt beredskapsplanverk for å sikre samhandling mellom de ulike planverkene.
- Det er igangsatt arbeid for å revidere Sivilt beredskapssystem (SBS).
- Det er sendt på høring en rapport om å fastsette nasjonale retningslinjer for samarbeid mellom helsetjenesten, brann – og redningsetaten og politiet når situasjoner hvor «skyting pågår» (PLIVO) er oppstått.
- Direktoratet for nødkommunikasjon har iverksatt og vil iverksette flere aktiviteter for å styrke opplæring og kompetanseoverføring av og mellom brukere av Nødnett.

Politiets sikkerhetstjeneste

- Politiets sikkerhetstjeneste (PST) har gjennomført en vesentlig omorganisering i 2014 hovedsakelig i tråd med anbefalingene fra Traavik-utvalget. Blant annet er det etablert en egen Distriktsavdeling, for å sikre bedre styring og koordinering med de lokale PST leddene i politidistriktene.
- PST er styrket vesentlig, både bemanningsmessig og teknologisk.
- PST har under etablering et nytt operasjonssenter som skal sikre at informasjon som mottas kan systematiseres og nyttes raskt, med sikte på at PST skal kunne styre egne operasjoner i felt.
- Felles kontraterror senter (FKTS) er etablert som et utvidet samarbeid mellom analysemiljøene i PST og Etterretningstjenesten

Med vennlig hilsen

Anders Anundsen